

Bijlage 5 Hoe schrijf ik een artikel?

Je leest heel wat af in je leven, ook artikelen. Vaak heel verschillende artikelen. In kranten, maar ook in tijdschriften. Bedenk eens waarom het ene artikel je wel uitnodigt tot lezen en waarom je bij een ander denkt: Laat maar!.

Als jij een artikel schrijft, wil je dat je publiek het met interesse zal lezen. De volgende tips en suggesties helpen je bij het schrijven van zo'n artikel.

Vragenlijst bij de voorbereiding

Wat is het doel?

Wat is het doel van het artikel? Amuseren, informeren of overtuigen?

Wat wil je de lezer vertellen? Wat is de hoofdgedachte van je onderwerp?

En wat is je invalshoek: een historische benadering, een actuele benadering, een maatschappelijke benadering of een technische benadering?

Gaat het om een verzonnen verhaal of een op waarheid berust onderwerp?

Weet ik voldoende over het onderwerp?

Verken, om die vraag te beantwoorden, je onderwerp door:

te brainstormen. Schrijf bijvoorbeeld alle trefwoorden die je bij het onderwerp te binnen schieten op of maak een woordspinnenweb. Hierbij zet je het onderwerp als een spin in het web en de trefwoorden eromheen. Kijk of er draden te trekken zijn van het ene naar het andere woord

een vaste vragenlijst af te werken. Gebruik vaste vraagwoorden als: wie, wat, waar, wanneer, waarom. Voorbeelden van dergelijke vragen zijn: Wat houdt het in? Wat zijn de kenmerkende verschijnselen? Wat zijn de voorbeelden? Wie heeft wat waarom gedaan?

Informatie

Heb je meer informatie nodig? Als je op zoek moet naar informatie vraag je jezelf af:

Wat staat in je opdracht?

Op welke vragen moet ik antwoord geven?

Op welke vragen weet ik het antwoord al?

Welke antwoorden kan ik niet zelf geven? Let op: documenteren is een middel en geen doel.

Ken je situatie

Wie is (zijn) je lezer(s):

iemand die je kent? Bijvoorbeeld: je vriend/vriendin

iemand die je niet kent? Bijvoorbeeld: de wethouder

een groep met duidelijke kenmerken? Bijvoorbeeld: de leerlingen uit de bovenbouw of de gemeenteraadsleden

leen groep met vage kenmerken? Bijvoorbeeld: jongeren.

Wat zou de lezer graag over het onderwerp willen weten, wat is interessant voor hem?

Ken je onderwerp

Weet ik voldoende over het onderwerp?

Verken, om die vraag te beantwoorden, je onderwerp door:

te brainstormen. Schrijf bijvoorbeeld alle trefwoorden die je bij het onderwerp te binnen schieten op of maak een woordspinnenweb. Hierbij zet je het onderwerp als een spin in het web en de trefwoorden eromheen. Kijk of er draden te trekken zijn van het ene naar het andere woord

een vaste vragenlijst af te werken. Gebruik vaste vraagwoorden als: wie, wat, waar, wanneer, waarom. Voorbeelden van dergelijke vragen zijn: Wat houdt het in? Wat zijn de kenmerkende verschijnselen? Wat zijn de voorbeelden? Wie heeft wat waarom gedaan?

B Aandachtspunten bij de voorbereiding

Je lezerspubliek

Probeer zoveel mogelijk over je lezer(s) te weten te komen:

zijn leeftijd (categorie)

zijn kennis van het onderwerp

of hij je gedachtegang kan volgen

welke begrippen je moet uitleggen

wat je taalgebruik moet zijn.

Ga bij een groep op zoek naar de overeenkomsten en vraag je dan bijvoorbeeld af of de presentatie aantrekkelijk of juist zakelijk moet zijn.

De deelonderwerpen

Rangschik wat je de lezer beslist wil vertellen.

Stip wat de lezer al weet, hooguit beknopt aan.

Selecteer je onderwerpen steeds met het doel van je artikel voor ogen.

Bepaal hoeveel alinea's je aan een deelonderwerp besteedt.

Verwerking van bronnen

Lees je bronnen goed.

Markeer bijvoorbeeld met een markeerstift die gedeelten die voor jou van belang zijn (gebruik bij meer deelvragen meer kleuren).

Bij gebruik van meerdere bronnen zet je informatie in een schema bij elkaar.

Denk aan bronvermeldingen. Vraag je docent het werkblad »Praktische opdrachten«. Daar staan tips in hoe je bronnen moet vermelden.

Randvoorwaarden

Houd rekening met de omvang van je artikel.
Houd rekening met eisen aan illustraties.

Het artikel zelf

Schrijf een eerste versie en vervolgens een definitieve versie van je artikel.

Geef je artikel de volgende opbouw:

Titel

Bedenk een in het oog lopende, korte en krachtige titel, waaruit de hoofdgedachte spreekt.

Inleiding

Introduceer je onderwerp. Je kunt dit doen vanuit een voorbeeld, de geschiedenis, de actualiteit, een vraag, een stelling, een aanleiding of het belang van de lezer.

Gebruik zo mogelijk een treffende eerste zin, een citaat of een anekdote.

Omschrijf je onderwerp.

Gebruik eventueel een stelling of een vraag om een relatie te leggen tussen de inleiding en het middenstuk.

Middenstuk

Werk hier je deelonderwerpen uit en:

Bedenk aan een logische volgorde

geef informatie in kleine brokken

licht toe met voorbeelden

gebruik eventueel illustraties.

Bij een bepaalde inleiding hoort een bijpassend middenstuk. Voorbeelden zijn: vraag-antwoord, verleden-heden-toekomst, verschijnsel-verklaring, probleem-oplossing en standpunt-mening.

Slot

Rond je onderwerp af.

Benadruk de hoofdgedachte in de vorm van een conclusie of samenvatting, bijvoorbeeld via:

een afweging

een toekomstverwachting

een aansporing.

Besteed aandacht aan de laatste zin, dat is wat de lezer onthoudt.

Zorg dat je slot verband houdt met de hoofdgedachte en het doel van het artikel.

Taalgebruik

Pas de moeilijkheidsgraad van je taalgebruik aan je publiek aan.

Wees voorzichtig met vaktermen en leg ze waar nodig uit.

Let op gevoelswaarde: vermijd kwetsende of denigrerende termen; vergelijk vent-man, vrouwtje-vrouw.

Houd de zinslengte in de gaten. Lange zinnen maken een tekst lastiger.

Let op met figuurlijk taalgebruik. Beeldspraak kan de zaak ingewikkeld maken.

Let op de toon van je tekst: plechtig of zakelijk/formeel of levendig/informeel.

Controle

Kijk als de eerste versie van je artikel klaar is nog een keer of je de vragen uit de vragenlijst en de tips en suggesties voldoende aandacht hebt gegeven. Denk daarbij vooral aan het doel en de lezer(s). Schrijf daarna de definitieve versie.

Tips

Op www.kranten.com staat een overzicht van landelijke en regionale kranten online. Ook kun je natuurlijk in de bibliotheek terecht.